

SAJÓÖRÖS
INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

2015

Készítette:

MINUSPLUS Építész Kft.
Alexa Zsolt
Rabb Donát
Schreck Ákos
Tarr Ivett
Csiha András

Megrendelő:

Sajóörös Község Önkormányzata
3586 Sajóörös, Jókai út 2.

2015

TARTALOMJEGYZÉK

Tartalomjegyzék	3
INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA	4
1. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK, ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	5
1.1. A stratégiai fejlesztési célok meghatározása	5
1.2. TEMATIKUS CÉLOK/RÉSZCÉLOK.....	8
1.2. A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása	15
2. A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK	17
2.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklásával.....	21
2.2. Az egyes akcióterületeken a megvalósításra kerülő fejlesztések összefoglaló jellegű bemutatása, a fejlesztések ütemezése	22
2.3. A településfejlesztési akciók összehangolt, vázlatos pénzügyi terve	24
2.4. Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések és ezek illeszkedése a stratégia céljaihoz	25
Kulcsprojektek bemutatása.....	25
Hálózatos projektek bemutatása	28
Egyéb projektek bemutatása	31
4. A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	33
4.1. Külső összefüggések.....	33
4.2. Belső összefüggések.....	36
5. A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI	38
6. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	4
6.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek ..	4
6.4. Monitoring rendszer kialakítása	4
ÁBRÁK JEGYZÉKE	6
TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE	6
TÉRKÉPEK JEGYZÉKE	6

INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

1. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK, ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI

1.1. A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2015-2020-ig elérendő (középtávú) céljait egyrészt a településfejlesztési koncepció jövőképe és az ennek megvalósulása irányába mutató hosszú távú, átfogó céljai foglalják keretbe, másrészt erőteljesen befolyásolják az Európa 2020 stratégiából levezethető fejlesztési irányok: a kohéziós politika 11 tematikus célja és az egyes támogatási alapok (ERFA, ESZA, Kohéziós Alap) ezen célokhoz illeszkedő ún. beruházási prioritásai. Mivel várhatóan az EU támogatások kiemelt – ha nem is kizárólagos - szerepet játszanak majd Sajóörös fejlődésében az elkövetkező 7-8 évben, e beruházási prioritások és a települési célok egymáshoz illesztése fontos eleme jelen dokumentum tervezési folyamatának.

A célok meghatározása során többek között az alábbi szempontok is figyelembe vételre kerültek:

- az önkormányzatok megváltozott működési körülményei, elsődlegesen a humán közszolgáltatások rendszerének alapvető átalakulása, a megváltozott önkormányzati feladatokból adódó településfejlesztési lehetőségek, illetve kihívások, valamint
- Kormány egyértelmű elkötelezettsége arra nézve, hogy alapvetően a gazdaságfejlesztést állítja a 2014-2020-as Európai Unió fejlesztések fókuszába

Ezek a megváltozott körülmények nem feltétlenül indokolják a település azon korábban megfogalmazott céljainak gyökeres átformálását, amelyek ma is érvényesek és reálisak. Azt azonban fontos szem előtt tartani, hogy a jelen ITS-ben megfogalmazott célok egyik fontos eleme kell, hogy legyen annak megítélése, hogy azok reális elérhetőségét hogyan befolyásolja a megváltozott külső feltételek rendszere.

A fentieknek megfelelően került megfogalmazásra a Sajóöröson végbemenő fejlesztések kiindulópontjaként a község jövőképe, mely a készülõben lévõ Településfejlesztési Koncepcióban került rögzítésre. Ez egyaránt vonatkozik a település társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére, valamint a Sajóörös térségi szerepére.

Sajóörös jövőképe

SAJÓÖRÖS, MINT KISVÁROSIAS JELLEGŰ KÖZSÉG, A LAKOSAI SZÁMÁRA KEDVEZŐ
ÉLETMINŐSÉGET BIZTOSÍT, OTTHONOS, EGYEDI ARCULATTAL.
DINAMIKUSAN KIEGYENSÚLYOZOTTAN ÉS FENNTARTHATÓ MÓDON FEJLŐDIK,
ÖNÁLLÓ GAZDASÁGÁVAL TÉRSÉGI SZINTEN IS ELISMERT ÉS TURISZTIKAI
SZEMPONTBÓL IZGALMAS SZEREPET TÖLT BE.

Jelen fejezet célja a középtávú települési célok részletes meghatározása.

Tematikus célok, amely tematikus jelleggel megfogalmazott, de nem szükségszerűen egy-egy ágazatra korlátozódó érvényességű célok, melyek a község egészére vonatkoznak. A középtávú települési célok integrált jellegű célok, olyanok, melyek eléréséhez több tematikus/ágazati jellegű tevékenység koordinált végrehajtása szükséges. A célok kialakításánál fontos szempont volt, hogy az ITS nem kizárólag Sajóörös község önkormányzata, hanem a község egészének tervezési alapidokumentuma. Ebből kifolyólag tartalmazza azokat a célokat is, amelyek megvalósításáért a községi önkormányzat csak közvetve vagy részben felelős, hiszen azokat állami, magán, non-profit szereplők valósítják majd meg. E tematikus célok a Településfejlesztési Konceptióban a település egészét átfogó részcélokként kerültek meghatározásra (módszertani okok miatt). Az ITS e célokat tekinti tematikus céloknak, és a Konceptióban meghatározott célokat azzal összhangban az ITS-ben is T1-T4 sorszámokkal használja.

A stratégia eredményességének méréséhez elengedhetetlen, hogy a felállított célokhoz indikátorok (a célok elérését jelző mutatók) kerüljenek hozzárendelésre. Az eredmény-orientáltság erősítése a 2014-2020 időszak EU kohéziós politikájának egyik kiemelt célja, így az eredmények mérése az előző időszakénál hangsúlyosabban jelenik meg a politika végrehajtásának minden területén. Az ITS indikátorok az alábbi, a kohéziós politikához is illeszkedő rendszer szerint kerültek meghatározásra a tematikus célok vonatkozásában.

- Adott célhoz kapcsolódó **eredményindikátorok**. Ezen indikátorok teljes mértékben egyediak, településfüggőek. Egy célhoz – annak összetettsége függvényében – legfeljebb 2-3 indikátor került hozzárendelésre. Ezen indikátorok kapcsán azonban fontos megjegyezni, hogy a mérhetőség követelménye várhatóan nem teljesíthető, ezért ezen hatásindikátorok az ITS-ben leíró jelleggel kerültek meghatározásra.
- Az adott célhoz kapcsolódó beruházási prioritások tartalmához illeszkedő **outputindikátorok**.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia készítésének későbbi fázisaiban valósulhat meg az indikátorok célértékeinek meghatározása. Erre a finanszírozás feltételeinek – források (inputok) nagysága, elérésük módja - ismeretében kerülhet sor az ITS véglegesítésének folyamata során. A fentiekben túl fontos kiemelni, hogy az ITS megvalósítása kapcsán, nem csupán az alábbiakban bemutatott célok, hanem az Integrált Településfejlesztési Konceptióban meghatározott horizontális elvek is érvényesítésre kerülnek.

A tematikus célok meghatározása

A Településfejlesztési Konceptió megfogalmazta Sajóörös stratégiai céljait, tematikus céljait és tematikus rész céljait, melyek jelen ITS-ben is az alábbiak szerint szerepelnek:

Jövőkép	Sajóörös, mint életerős, kisvárosias jellegű község, a lakosai számára kedvező életminőséget biztosít, otthonos, egyedi arculattal, dinamikus kiegyensúlyozottan és fenntartható módon fejlődik, önálló gazdaságával régiós szinten is elismert szerepet tölt be.												
Stratégiai cél	1. GAZDASÁG ERŐSÍTÉSE			2. ÉLETMINŐSÉG JAVÍTÁSA			3. ÉPÍTETT KÖRNYEZET FEJLESZTÉSE			4. KLÍMATUDATOS LÉPÉSEK MEGTÉTELE			
Tematikus célok	T1.1. IPARFEJLESZTÉS	T1.2. TÉRSÉGI EGYÜTTMŰKÖDÉSEK ERŐSÍTÉSE	T1.3. FOGLALKOZTATÁSI SZINT MEGŐRZÉSE	T2.1. DEMOGRÁFIAI EGYENSÚLY MEGTEREMTÉSE	T2.2. A LAKOSSÁG EGYÉSZSÉGÜGYI ÁLLAPOTÁNAK JAVÍTÁSA	T2.3. ARCULAT- FEJLESZTÉS	T3.1. INTÉZMÉNYI INFRASTRUKTÚRA A FEJLESZTÉSE	T3.2. KÖZLEKEDÉSI INFRASTRUKTÚRA A FEJLESZTÉSE	T3.3. KÖZMŰ INFRASTRUKTÚRA A FEJLESZTÉSE	T4.1. KOMPAKT TELEPÜLÉS MEGTEREMTÉSÉRE TÖREKVÉS	T4.2. ZÖLDFELÜLETEK FEJLESZTÉSE	T4.3. ENERGIATUDATOS LÉPÉSEK	T4.4. KÖRNYEZETTERHELÉS CSÖKKENTÉSE
Tematikus rész célok	T1.1.1. hálózatos, klaszter-orientált szemlélet érvényesítése	T1.2.1. rövid ellátási lánc preferálása	T1.3.1. vállalkozóbarát környezet kiépítése és fenntartása	T2.1.1. népességszám stabilizálása	T2.2.1. megelőzésre összpontosító ellátórendszer kiépítése	T2.3.1. épített látványelemek megőrzése	T3.1.1. oktatási, kulturális infrastruktúra állagmegóvása, fejlesztése	T3.2.1. úthálózati, csomóponti, közlekedésbiztonsági fejlesztések	T3.3.1. vízbázisok védelme	T4.1.1. terjeszkedés ütemezett megvalósítása	T4.2.1. lombkoronaszint arányának növelése	T4.3.1. energiahatékonyság növelése	T4.4.1. katasztrófavédelmi, árvízvédelmi biztonság növelése
	T1.1.2. energiatermelés lehetőségének kihasználása/bővítése	T1.2.2. komplex turisztikai kínálatok kidolgozása		T2.1.2. családbarát község kialakítása	T2.2.2. aktív és minőségi időskor megalapozás	T2.3.2. természeti látvány (Sajó folyó és környezete)	T3.1.2. egészségügyi, sport, turisztikai infrastruktúra fejlesztése	T3.2.2. kerékpárutak, gyalogutak, parkoló felületek bővítése	T3.3.2. vezetékhálózatok fokozatos cseréje/bővítése	T4.1.2. emberléptékű megoldások alkalmazása	T4.2.2. növényállomány megújítása	T4.3.2. megújuló energia előállítás / használat bővítése	T4.4.3. környezettudatos elvek érvényesítése
	T1.1.3. az erőforrások mennyiségéhez alkalmazkodó iparfejlesztés			T2.1.3. idősok ellátásának fejlesztése	T2.2.3. sportolási lehetőségek bővítése		T3.1.3. szociális infrastruktúra fejlesztése			T4.1.3. közösségi közlekedés szintemelése	T4.2.3. közterületek komplex fejlesztése		

táblázat 1: a jövőkép, a településfejlesztési elvek és célok kapcsolata

1.2. TEMATIKUS CÉLOK/RÉSZCÉLOK

T1. GAZDASÁG ERŐSÍTÉSE

T1.1. Iparfejlesztés

A település vezetése – szem előtt tartva az itt élők életminőségének megőrzését és javítását, a település népességmegtartó erejének növelését, valamint a településfejlesztési elképzelések megvalósítását – a gazdasági programban is kifejezésre kívánja juttatni azon szándékát, hogy – a kormányzati szándékkal összhangban – teljes mértékben elkötelezett a helyi gazdaságfejlesztés iránt és az elkövetkezendő ciklusban minden rendelkezésére álló törvényes eszközzel támogatni fogja a Sajóörösen jelenleg is működő, illetve a jövőben ide települő vállalkozásokat.

Sajóörös önkormányzata új munkahelyek teremtése és a gazdaság erősítése érdekében kiemelten fontosnak tartja az iparfejlesztést.

Megfelelő épített környezeti fejlesztéssel - és térségi összefogással - elérhetővé válik a turizmus iparágáig duzzasztása. Ez érezhetően növelheti a gazdasági bevételeket és erősítheti Sajóörös gazdasági szerepét.

A települési rendezési tervben keresni kell a helyi iparterület kialakításának lehetőségét, ezen adottságoknak megfelelő terület megnyitását. Ez azért fontos, mert a vállalkozások közvetve-közvetlenül a település fejlődését segítik, javítják a termékekkel, szolgáltatásokkal való ellátottságot, munkahelyet teremtenek, adóbevételekhez juttatják az önkormányzatot.

T1.1.1. hálózatos, klaszter-orientált szemlélet érvényesítése

Sajóörös célja olyan együttműködések kialakítása, melyek földrajzilag koncentrált (ipari park), kölcsönös gazdasági együttműködésen alapulnak és az alábbi iparágakból tevődnek össze:

- könnyűipar
- egészséggazdaság
- turizmus
- szolgáltató ipar
- környezetvédelmi ipar
- mechatronika
- egyéb kapcsolódó iparágak

T1.1.2. energiatermelés lehetőségének kihasználása/bővítése

Az önkormányzat tulajdonában lévő ingatlanok elektromos energiaigényének fedezése napelemlrendszer telepítésével

T1.1.3. az erőforrások mennyiségéhez alkalmazkodó iparfejlesztés

A további iparfejlesztéseknél számításba kell venni:

- az optimális ingázási távolságokon belül rendelkezésre álló munkaképes népesség számát, figyelembe véve a további munkaerő-piaci vonzáscentrumok munkaerőigényeit.
- a termőföld megtartásának szándékát a zöldmezős fejlesztések tevezésénél.
- a természeti környezet megőrzésének szándékát a beépítésre szánt területek további kijelölésénél.

T1.2. Térségi együttműködések erősítése

Sajóörös Önkormányzata célként tűzte ki, hogy a már meglévő térségi kapcsolatait tovább erősítse, és új együttműködések alakítsanak ki a gazdaságfejlesztés területén is. A település a fejlesztésben érdekelt szereplők együttműködésének javításával képes a meglévő erőforrások hatékonyabb kiaknázására. Az együttműködések szintjének növelésével kedvezőbb lehetőség nyílik a helyben, illetve a térségben termelt javak termelői piacon való értékesítésére, mely térségi szinten a KKV szektor megerősödésének is bázisát jelentik.

A vidéki településeken, a falvakban a globális tömegtermékek helyett ismét a helyben megtermelt zöldséget, gyümölcsöt, tojást, tejet és húst kellene előnyben részesíteni. Ennek feltételeit teremthetik meg a félig önellátó háztáji gazdaságok. Az egyik legfontosabb cél, hogy a háztáji gazdaságokban megtermelt élelmiszerekkel, mezőgazdasági termékekkel a gazdaságokat működtető családok élelmiszer-önellátását biztosítani lehessen. Emellett a háztáji gazdálkodási forma - kiegészülve különböző agroszociális gazdasági modellekkel - közösségformáló erő lehet a falvakban, segítve a helyi élelmiszerellátást, vagy akár a részleges energiaellátást. A helyi termelés lehetőségeinek szélesítése, az öngondoskodás erősítése a lakosság helyben tartását segíti.

Egy jól felépített településmarketinggel a község turisztikai kínálatára is nagyobb hangsúlyt lehet fektetni, melyre az elkövetkező időszakban több infrastrukturális beruházást is tervez a község annak érdekében hogy a település vonzereje tovább növekedjen. A gazdaság élénkítése érdekében cél az ipar, a szolgáltatások és a turizmus összehangolt fejlesztése. Az egészség-turizmus növekedése céljából elengedhetetlen a környező településekkel való összefogás.

T1.2.1. rövid ellátási lánc preferálása

Cél, hogy a helyben termesztett élelmiszer a minőségi, egészséges és változatos táplálkozás értékmérője legyen. A piacok a termelőknek megélhetést, tapasztalatcserét, a vásárlónak friss, szezonális, egészséges hazai élelmiszerforrást jelentenek. A helyi gazdaság, a munkahelyteremtés és -megőrzés szempontjából kiemelten fontos a termékek közvetlen értékesítése és a haszon helyben tartása.

A termelői piacok fontos célja továbbá, hogy újraélessze, élénkítse a település és a vidék közötti kapcsolatot. A helyi alapanyagok bázisán létrejövő együttműködés magas hozzáadott értéket jelent, hiszen a megtermelt élelmiszer a lehető legrövidebb úton juthat el a fogyasztóhoz, miközben a családi gazdaságok újabb és újabb munkahelyeket teremtenek.

T1.2.2. komplex turisztikai kínálatok kidolgozása

- Sajó-part menti, vízi turizmus köré szervezett programok.
- Sportturizmus kiaknázása (rendezvények támogatása, versenyhelyszín biztosítása)
- A község kapcsolatrendszerének fejlesztése a településmarketing eszközeivel
- A település régmúlt értékeinek bemutatása tájházban és udvarán, mint közösségi színtér

T1.3. Foglalkoztatási szint megőrzése

A település vezetése elkötelezettséget vállalt egy vállalkozóbarát helyi adópolitika kialakítására, mérlegelve annak lehetőségét, hogy egy dinamikus, támogató környezet ösztönzőleg hat az új vállalkozások alakítására, a meglévők bővítésére és ezáltal a foglalkoztatottak számának növekedésére. A település vezetése továbbra is fontos feladatának tekinti a közfoglalkoztatás szervezését, illetve a munkaerőpiacon hátrányban lévő, főként alacsony iskolai végzettséggel rendelkező, tartósan munka nélkül lévők közfoglalkoztatásba történő bevonását.

Magyarország új, 2014-2020. közötti uniós költségvetési időszakra vonatkozó vidékfejlesztési programjában (VP) kiemelt figyelmet kapnak a fiatal gazdálkodók.

Egész országot érintő tapasztalat a gazdátársadalom előregedése. A magyar gazdák harmada 65 évnél idősebb. Támogatni kell a fiatalokat az eredményes gazdálkodásuk kialakításában és működtetésében. A válság idején valamennyi vállalkozás közül a mezőgazdasági vállalkozások maradtak a legstabilabbak, közülük is a fiatalok által vezetett családi gazdaságok. Ez is indokolja a fiatal, innovatív gazdák további támogatását.

T1.3.1. vállalkozóbarát környezet kiépítése és fenntartása

Vállalkozások kialakulására és fejlődésére jó hatással bíró adókedvezmények biztosítása.

Az építményadó betelepülés-ösztönző mértékének bevezetése.

Beruházás-ösztönző településrendezési eszközök megalkotása.

Vállalkozások pályázati forrásokhoz jutásának támogatása.

T2. ÉLETMINŐSÉG JAVÍTÁSA**T2.1. Demográfiai egyensúly megteremtése**

A településen élők elégedettségének növelése érdekében szükséges, hogy a település családbarát módon szervezze a közösségi – kulturális, közigazgatási, stb. – szolgáltatásokat (rugalmas nyitva tartás, közösségi közlekedés szervezése).

A lakosság megtartásának, visszavonzásának kulcstényezője a helyi identitástudat további erősítése, amely hozzájárulhat a felsőfokú végzettségű fiatalok visszacsábításához is.

A társadalom fejlettségének egyik fokmérője, hogy a város és lakossága mennyire szolidáris az időskorúakkal szemben. A település ezért a továbbiakban is tervezi az idősekre irányuló egészségfejlesztési szolgáltatások, programok fenntartását, bővítését.

T2.1.1. népességszám stabilizálása

- Lakáshoz jutás támogatási formáinak bővítése.
- Ifjúsági szervezetek támogatása, településhez való kötődésük erősítése.
- Hagyományőrző csoportok és kulturális műhelyek támogatása.

T2.1.2. családbarát község kialakítása

- Családi napközi létesítése 0-3 korosztály számára.
- Falunap - egész napos helyi közösségi programok.
- Óvoda felújítása, eszközök beszerzése, udvar, játszóudvar felújítása.
- Közbiztonság szintjének emelése - térfigyelő rendszer kiépítése.
- Községháza kialakítása.
- Kultúrház felújítása.

T2.1.3. idősek ellátásának fejlesztése

- Idősekre irányuló egészségfejlesztési szolgáltatások, programok fenntartása, bővítése.
- Községháza-orvosi rendelő épületének átalakítása egészségházzá.

T2.2. A lakosság egészségügyi állapotának javítása

A betegellátás biztonsága érdekében a jövőben is fontosnak tartja a község, hogy a Sajóörös és térsége számára nyújtott egészségügyi szolgáltatások mindegyikében a jogszabály által meghatározott személyi és tárgyi feltételek biztosítottak legyenek, az egészségügyi alapellátás infrastrukturális színvonala tovább emelkedjen. Ennek érdekében - a jelenleg rendelőként is üzemelő - önkormányzati tulajdonú épület átalakításával egészségház kerülne kialakításra. A teljes épület átalakítása után korszerű rendelővé válna, továbbá védőnői- és családsegítői szolgálattal, valamint egészségügyi ellátással is bővülne.

T2.2.1. megelőzésre összpontosító ellátórendszer kiépítése

- Egészségügyi intézmények fejlesztése.
- Egészség-prevenációs társadalmi akciók folytatása, bővítése. (Szűrőprogramok, Egészségnap, védőoltások, tanácsadás).
- Egészség-betegség központú civil szervezetek támogatása, egészségfejlesztési tevékenységekbe való bevonása.

T2.2.2. aktív és minőségi időskor megalapozás

- Nyugdíjas egyesület működésének támogatása.
- Szépkorúak segítése.

T2.2.3. sportolási lehetőségek bővítése

- Sportegyesületek támogatása.
- A meglévő sportolási lehetőséget biztosító létesítmények bővítése. A településen élő fiatalok megtartása érdekében fedett sportesemények lebonyolításához multifunkcionális sportcsarnok építése.

T2.3. Arculatfejlesztés

Sajóörös továbbra is támogatja azon kulturális helyi értékek feltárását, bemutatását és megvédését, amelyek a jövő számára is értéket képviselnek.

Az arculatfejlesztés egyik pillére lehet a Sajó folyó adta turisztikai lehetőségek kiaknázása. A célok megvalósítása során törekedni szükséges arra, hogy Sajóörös, mint kulturális, mint turisztikai és közösségi érték egységes képből jelenjen meg Magyarország és a nemzetközi közvélemény előtt, ezzel is hozzájárulva ahhoz a hosszú távú célhoz, hogy Sajóörös az eddigiekhez képest is élhetőbb lakó- és élet környezetet biztosítson az itt lakók számára.

Sajóörös község kulturális és életminőségi fejlődése tekintetében elengedhetetlen az itt lakók identitásának erősítése.

T2.3.1. épített látványelemek megőrzése és bővítése

- Kulturális értékek védelme.
- Intézmények igényes megjelenésére való törekvés.
- Kultúrház felújítása - a leromlott állagú épület felújítása, bővítése, akadálymentesítése és a funkcióhoz megfelelő mennyiségű parkoló kialakítása.
- A település léptékének megfelelő díszkivilágítás kiépítése.

T2.3.2. természeti látvány (Sajó folyó és környezete)

- Turisztikai programok vízi elemekre való ráépítése.

T3. ÉPÍTETT KÖRNYEZET FEJLESZTÉSE**T3.1. Intézményi infrastruktúra fejlesztése**

Sajóörös Község Önkormányzata a kötelező és önként vállalt feladatai minél magasabb színvonalon történő ellátása érdekében jelenleg öt önkormányzati intézményt tart fenn.

Kiemelt feladat a település életében az intézmények folyamatos karbantartása, felújítása, fejlesztése, energetikai korszerűsítése, mely a 2014-2020-as programozási időszakban több intézményt is érinteni fog.

Az önkormányzat tulajdonában lévő ingatlanok elektromos energiaigényének fedezése napelemből telepítésével.

T3.1.1. oktatási, kulturális infrastruktúra állagmegóvása, fejlesztése

- Köznevelési intézmények felújítása, korszerűsítése.
- Új rendezvényhelyszín kialakítása.
- Az óvoda kertje és játszóparkja leromlott, nem EU szabvány szerinti, így ezek felújítása és eszközök beszerzése szükséges. Kerítése szintén felújítást igényel.
- Községháza kialakítása funkció nélküli önkormányzati épületből (volt iskola épülete).
- Kultúrház felújítása - a leromlott állagú épület felújítása, bővítése, akadálymentesítése és a funkcióhoz megfelelő mennyiségű parkoló kialakítása.

T3.1.2. egészségügyi, sport, turisztikai infrastruktúra fejlesztése

- A jelenleg rendelőként is üzemelő - önkormányzati tulajdonú épület átalakításával egészségház kerülne kialakításra. A teljes épület átalakítása után korszerű rendelővé válna, továbbá védőnői- és családsegítői szolgálattal, valamint egészségügyi ellátással is bővülne.
- A Merczel-Mándy-kastély hasznosítása.
- A meglévő sportolási lehetőséget biztosító létesítmények bővítése. A településen élő fiatalok megtartása érdekében fedett sportesemények lebonyolításához multifunkcionális sportcsarnok építése.

T3.1.3. szociális infrastruktúra fejlesztése

- Szociális intézményi feltételek javítása.

T3.2. Közlekedési infrastruktúra fejlesztése

A település fejlődésének egyik kulcstényezője a közösségi közlekedés fenntartható fejlesztése, a környezetbarát mobilitás feltételeinek megteremtése.

A megközelíthetőség és elérhetőség fontos alapfeltétele a gazdasági fejlődésnek, jelenleg több jelentős munkáltató esetében is gondot jelent a foglalkoztatottak munkába való eljutása (vidékre és településen belülről egyaránt), a cégek megközelíthetősége. Fontos a közösségi közlekedés, a kerékpáros és egyes esetekben gyalogos közlekedés feltételeinek fejlesztése, a munkarendhez igazodó közlekedésszervezés. A település közlekedési infrastruktúrájának fejlesztésekor kiemelt figyelemmel kell lenni a közlekedésbiztonságra, ezért a település csomópont kiépítést is tervez a városközponti területen.

T3.2.1. úthálózati, csomóponti, közlekedésbiztonsági fejlesztések

- Sajóörös belterületi gyűjtőútjainak felújítása.
- Térfigyelő kamerarendszer kiépítése a közbiztonság és a közlekedésbiztonság javítására.

T3.2.2. kerékpárutak, gyalogutak, parkoló felületek bővítése

- Kerékpárutak kiépítésének folytatása Tiszaújváros és Sajószöged irányába.
- Újabb parkoló felületek kialakítása.

T3.3. Közmű infrastruktúra fejlesztése

A kommunális infrastruktúra (ivóvíz-, szennyvíz-hálózatok, szennyvízkezelés, hulladékgazdálkodás) elemeinek és a környezeti biztonságot szolgáló hálózatos rendszerek (ivóvízbázisok, csapadékvíz elvezető rendszer) olyan fenntarthatósági elvek mentén értelmezett folyamatos megújítása és fejlesztése mely egy időben járul hozzá az ellátás-, és környezetbiztonság szinten tartásához, illetve növeléséhez, valamint a térségi szintű rendszerek javulásához.

A fejlesztésekor elsődleges szempont az energiahatékonyság növelése, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás (bel- és csapadékvíz elvezetési rendszer). Fontos és folyamatos feladat a közmű infrastruktúrák karbantartása, fejlesztése, kiépítése.

T3.3.1. vízbázisok védelme

Hulladékgyűjtés minőségi továbbfejlesztése.

T3.3.2. vezetékhálózatok fokozatos cseréje/bővítése

A településen található szikkasztóárkok jelenleg elhanyagoltak vagy betemetésre kerültek. Sok utcában a szikkasztóárkok kivitelezése nem megoldható. A Sajó folyó közelsége további veszélyforrást jelent, egységes bel- és csapadékvíz elvezetésre szükség van. Ezek miatt indokolt a bel- és csapadékvíz kezelése Sajóörösön.

T4. KLÍMATUDATOS LÉPÉSEK MEGTÉTELE

T4.1 Kompakt település megteremtésére törekvés

Kompaktnak minősül a városszerkezet, ha adott határokon belül maradván, kellően sűrű ahhoz, hogy a közösségi közlekedés, illetve a közműrendszerek hatékonyak és fenntarthatóak legyenek. A kompakt város a biológiailag aktív felületek megmaradását támogatja. A lakóhely – munkahely – szolgáltatás – kereskedelem közelsége, valamint a funkciógazdagság a közlekedési kényszert csökkenti. Fenntarthatósági és hatékonysági szempontból a kompakt település tekinthető támogatott városfejlesztési elvnek.

A 2014-es statisztikai adatai alapján Sajóörös területe 844 ha, állandó népessége 1302 fő és 1,54 fő/ha népsűrűségű település.

Sajóörös kertvárosias helyzetéből adódóan egyértelmű célkitűzésként nem valósítható meg kompakt településsé formálása, viszont elengedhetetlen az erre való törekvés.

T4.1.1. terjeszkedés ütemezett megvalósítása

A 2014-2020 időszak célja az Északi-lakóterületen további telkek felosztása, értékesítése, melyre a felmerült igényekből fakadóan van szükség. Kapcsolódó fejlesztések a terület közmű és közlekedési infrastruktúra kiépítése, melyeknél előnyben részesülnek a környezeti és klímatusdátos megvalósítási módszerek.

T4.1.2. emberléptékű megoldások alkalmazása

Azoknál a közintézményeknél, ahol még nem megoldott a teljeskörű akadálymentesítés, indokolt az ilyen jellegű beruházás megvalósítása.

A kultúrház esetében indokolt az akadálymentesítés - a felújítás, bővítés és parkoló kialakítás mellett.

T4.1.3. közösségi közlekedés szintemelése

- E-busz vásárlása.
- 6 db buszmegálló korszerűsítése, akadálymentesítése.

T4.2. Zöldfelületek fejlesztése

Sajóörös korlátozott számú köztérrel, parkkal rendelkezik. A vonzó településképp megteremtése érdekében elengedhetetlen a településközponti és környéki zöldterületek megóvása, további fejlesztése, környezetbarát megközelíthetőségének biztosítása. Törekedni kell a megfelelő funkcionális, zöldfelületi és esztétikai kapcsolat megteremtésére.

A helyi lakosok és az ide érkezők számára is érdekes természetközeli terület a Sajó folyó és a település kapcsolata. Ennek fejlesztése érdekében első sorban rehabilitálni kell a vizes élőhelyet. Ezt követően a közösségi funkció bővítésével, rekreációs sétautakkal és környezetarchitektúra elemek kiépítésével vonzóvá válhat a Sajó folyó Sajóörös közeli szakasza a Kistóval.

T4.2.1. lombkoronaszint arányának növelése

- Használaton kívüli közterületek zöldfelületi fedettségének megteremtése.
- Fásítás, fasorok ültetése, pótlása.

T4.2.2. növényállomány megújítása

Fásítási program végrehajtása - telepítés és rehabilitáció.

T4.2.3. közterületek komplex fejlesztése

- Sajóörös központi terének kialakítása piac és zöldterület létrehozásával. Egyrészt a helyi termékek helyben történő értékesítése céljából, másrészt többcélú zöldterület kialakítása.
- Környezetarchitektúra elemek kihelyezése.
- Településellátási géppark fejlesztése.

T4.3. Energiatudatos lépések

Állami támogatás biztosításával rentábilissá kell tenni a megújuló energiaforrásokat használó rendszerek kiépítését a magánberuházások esetében. Gondot kell fordítani a lakosság szemléletformálására, az energiatudatos magatartás általánossá tételére.

A Magyarországon várható klimatikus változások a hőmérséklet emelkedésével, a csapadék mennyiségének csökkenésével és annak a korábbinál hektikusabb eloszlásával járnak/fognak járni. Az építésben ezért egyre nagyobb jelentőséget kap az egyes épületek tájolása (például a jelenleg hátrányosnak tekintett északi lakások felértékelődhetnek), klimatikus hűtése, de jelentős mértékben változhatnak az épületszerkezetek is. Az energiahatékonyság elvének érvényesítését nem csak konkrét építkezésekkel, hanem tudatos települési energiagazdálkodással lehet elérni. A rendelkezésre álló technológiai lehetőségeket (elsősorban az információs és kommunikációs technológiát) innovatív módon szükséges használni, elősegítve ezzel egy jobb, diverzifikáltabb és fenntarthatóbb környezet kialakítását. Innovatív technológiák alkalmazásával csökkenteni lehet a költségeket és az energiafelhasználást, valamint szélesíteni lehet a szolgáltatási kínálatot, ily módon javítva a lakók életminőségét.

T4.3.1. energiahatékonyság növelése

Intézmények és lakóépületek energetikai fejlesztései.

T4.3.2. megújuló energia előállítás / használat bővítése

- Az önkormányzat tulajdonában lévő ingatlanok elektromos energiaigényének fedezése napelemrendszer telepítésével.
- Megújuló energia előállítására alkalmas rendszerek telepítésének támogatása lakossági körben is.

T4.4. Környezetterhelés csökkentése

A környezeti terhelés csökkentése, a későbbiekben bemutatott uniós célhoz történő hozzájárulás, valamint az alacsony környezetterhelési szint megőrzése érdekében az alábbi fontos lépéseket is szükséges a város életében kezelni.

T4.4.1. katasztrófavédelmi, árvízvédelmi biztonság növelése

Veszélyességi övezetek nyilvántartása.

T4.4.3. környezettudatos elvek érvényesítése

Szelektív- és veszélyes hulladékgyűjtési akciók szervezése és lebonyolítása.

1.2. A TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA

Eredmény indikátor megnevezése	Indikátor mértékegysége	Vonatkozó célok száma
Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza	km	T3.3.3
Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma	db	T3.3.3
Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések száma	db	T3.3.3
Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza	m	T3.4.3
Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	T2.1.2, T3.2.1
Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság	fő	T2.1.3, T2.2, T3.2.2
Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benn: háziorvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma	db	T2.1.3, T2.2, T3.2.2
Újonnan épített vagy felújított rendelők, tanácsadók száma	db	T2.1.3, T2.2, T3.2.2
A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma	db	T2.1.3, T2.2, T3.2.2
A megújulóenergia-termelés további kapacitása	MW	T1.1.2, T3.2, T4.3.2
Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése	tonna CO ₂ egyenérték	T1.1.2, T3.2, T4.3.2
A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	PJ/év	T1.1.2, T3.2, T4.3.2
Települési területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m ²	T4.2.3
Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága	m ²	T4.2.3
A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma	fő	T2.1.2

táblázat 2: a részcélokhoz illeszkedő TOP indikátorok bemutatása

A beavatkozások megvalósulását várhatóan összességében az alábbi output indikátorok számszerűsítik. Az egyes beavatkozások vonatkozásában a releváns indikátorok körét, célértékeit és a célérés időpontját a projektszintű dokumentációk (ITP, megvalósíthatósági tanulmány, pályázati dokumentáció, stb.) definiálják a részletes műszaki tartalom ismeretében.

Output indikátor megnevezése	Indikátor mértékegysége
Támogatásban részesülő vállalkozások száma	db
Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma	db
A nem pénzügyi támogatásban részesülő vállalkozások száma	db
A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha
A rehabilitált talaj összkiterjedése	ha
Fenntartható idegenforgalom: A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése	látogatás/év
Közutak: A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km
Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma (beleértve a családi napköziket is)	db
Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db
Községfejlesztés: Települési területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m ²
Községfejlesztés: Integrált településfejlesztési stratégiákba bevont területek lakossága	fő
Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza	m
Településfejlesztés: települési területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek	m ²
Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága	m ²
Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza	km
Energiahatékonyság: A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése	kWh/év
Megújuló energiaforrások: A megújuló energia-termelés további kapacitása	MW
Üvegházhatást okozó gázok csökkentése: az üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése	CO ₂ egyenérték tonnában
Energiahatékonysági fejlesztések által elért primer energia felhasználás csökkenés	PJ/év
A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	PJ/év
Egészségügy: Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság	fő
Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: háziorvos, házi gyermekorvos, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás) száma	db
Újonnan épített vagy felújított rendelők, tanácsadók száma	db
A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma	db

táblázat 3: output indikátorok

Az indikátorok mérésére kb. évenkénti rendszerességgel kerül sor az operatív programokban meghatározott Indikátor definíciós adatlapokban előírt módszertan szerint (indikátor számítási módja, mutató forrása, stb.). Az indikátorok nyomkövetésén alapuló monitoring rendszer működtetését a dokumentum 6.4. fejezete mutatja be.

2. A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK

PROJEKTEK RENDSZERÉNEK BEMUTATÁSA: STRATÉGIAI CÉLOK ÉS PROJEKTEK ÖSSZEFÜGGÉSE

Az integrált településfejlesztési stratégia tartalmazza azon lényeges fejlesztési jellegű beavatkozásokat (projekteket, illetve programokat), melyek a célok eléréséhez szükségesek. Az ITS operatív jellege nem jelenti ugyanakkor azt, hogy annak kidolgozottan és részletekbe menően vagy akár, hogy teljes körűen kellene tartalmaznia a kitűzött céljai elérése érdekében megvalósítandó projekteket, elég, ha a stratégia a projektek vázlatos bemutatására szorítkozik.

Az ITS keretében azonosított projekt típusok az alábbiak:

- **Akcióterületi projektek:** Az akcióterületi projektek térben koncentrált és egymással összehangolt elemeket tartalmaz. Az egybefüggő vonallal körülhatárolt akcióterületen végbemenő fejlesztések egymásra szinergikus hatást fejtenek ki, az egyes projektelemek segítik más projektek megvalósulását illetve hatásának kiteljesedését, volumenük, így várható hatásuk akkora, hogy érzékelhető változást idéznek elő az akcióterületen.
- **Kulcsprojektek:** A kulcsprojektek azok a tervbe vett fejlesztések, melyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú községi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem vagy csak kismértékben érhető el. Gyakran a kulcsprojekt (ami jellemezően nagyobb összegű projekt) megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának vagy azok hatásai érvényesülésének.
- **Hálózatos projektek:** A hálózatos projekt egymással összehangolt, térben kapcsolódó fejlesztéseket tartalmaz. A hálózatos projekt több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből áll, és a község egészére vagy annak jelentős részére kiterjed.
- **Egyéb projektek:** a fenti kategóriákba nem tartozó, egyéb tervezett fejlesztések.

Sajóörös vezetése elkötelezett amellett, hogy a 2014-2020-as időszakban olyan fejlesztések valósuljanak meg, amelyek egyrészt valóban a megfogalmazott jövőkép és a kitűzött középtávú célok elérése irányában hatnak, másrészt reálisan megvalósíthatók. A község lakosságszáma, mérete, a rendelkezésre álló pénzügyi illetve humánerőforrások valamint a településszerkezeti adottságok alapján azokra a fejlesztésekre és területekre kell fókuszálni, amely beavatkozások és ahol a beavatkozások leginkább indokoltak.

Sajóörös tervezett fejlesztései kapcsolódnak egymáshoz, erősítve egymásra gyakorolt pozitív hatásukat. A projekt típusok közötti átfedés (pl. egy meghatározott akcióterületen megvalósuló kulcsprojekt, vagy egy hálózatos projekt akcióterületen megvalósuló elemei) kifejezetten pozitív szinergiákat eredményezhet. Az egyes fejlesztési projektjavaslatok és a középtávú települési célok kapcsolatát az alábbi táblázat foglalja össze. (Amennyiben egy fejlesztés több célhoz is kapcsolódik, abban az esetben minden érintett célnál megjelenítésre került a projekt.)

ITS Tematikus célok	Akcióterületi projektek	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Egyéb projektek
T1.1. Iparfejlesztés		Önkormányzati tulajdonú épületek elektromos energiaellátása napelemrendszerrel		
T1.2. Térségi együttműködések erősítése	A település régmúlt értékeinek bemutatása tájházban			
T1.3. Foglalkoztatási szint megőrzése				
T2.1. Demográfiai egyensúly megteremtése	- Családi napközi létesítése 0-3 korosztály számára - Óvoda felújítása, eszköz beszerzése, udvar játszóudvar felújítása - Községháza kialakítása funkció nélküli önkormányzati épületből - Kultúrház felújítása - Községháza-orvosi rendelő épületének átalakítása egészségházzá	Falunap		Térfigyelő rendszer kiépítése
T2.2. A lakosság egészségügyi állapotának javítása	- Községháza-orvosi rendelő épületének átalakítása egészségházzá - A település régmúlt értékeinek bemutatása tájházban			
T2.3. Arculatfejlesztés	Kultúrház felújítása			

ITS Tematikus célok	Akcióterületi projektek	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Egyéb projektek
T3.1. Intézményi infrastruktúra fejlesztése	- Óvoda felújítása, eszköz beszerzése, udvar játszóudvar felújítása - Községháza kialakítása funkció nélküli önkormányzati épületből - Kultúrház felújítása - Községháza-orvosi rendelő épületének átalakítása egészségházzá - Multifunkcionális sportlétesítmény építése	- Önkormányzati tulajdonú épületek elektromos energiaellátása napelemrendszerrel - A Merczel-Mándy-kastély hasznosítása	A település léptékének megfelelő díszkivilágítás kiépítése	
T3.2. Közlekedési infrastruktúra fejlesztése			- Sajóörös belterületi gyűjtőútjainak felújítása - Kerékpárút kialakítása Tiszaújváros és Sajószöged kerékpárúti bekötéssel	
T3.3. Közmű infrastruktúra fejlesztése			Bel- és csapadékvíz kezelése Sajóörösön	
T4.1. Kompakt község megteremtése	Kultúrház felújítása	E-busz vásárlása		Buszvárók felújítása
T4.2. Zöldfelületek fejlesztése		Sajóörös központi terének kialakítása piac és zöldterület létrehozásával		Településellátási géppark fejlesztése

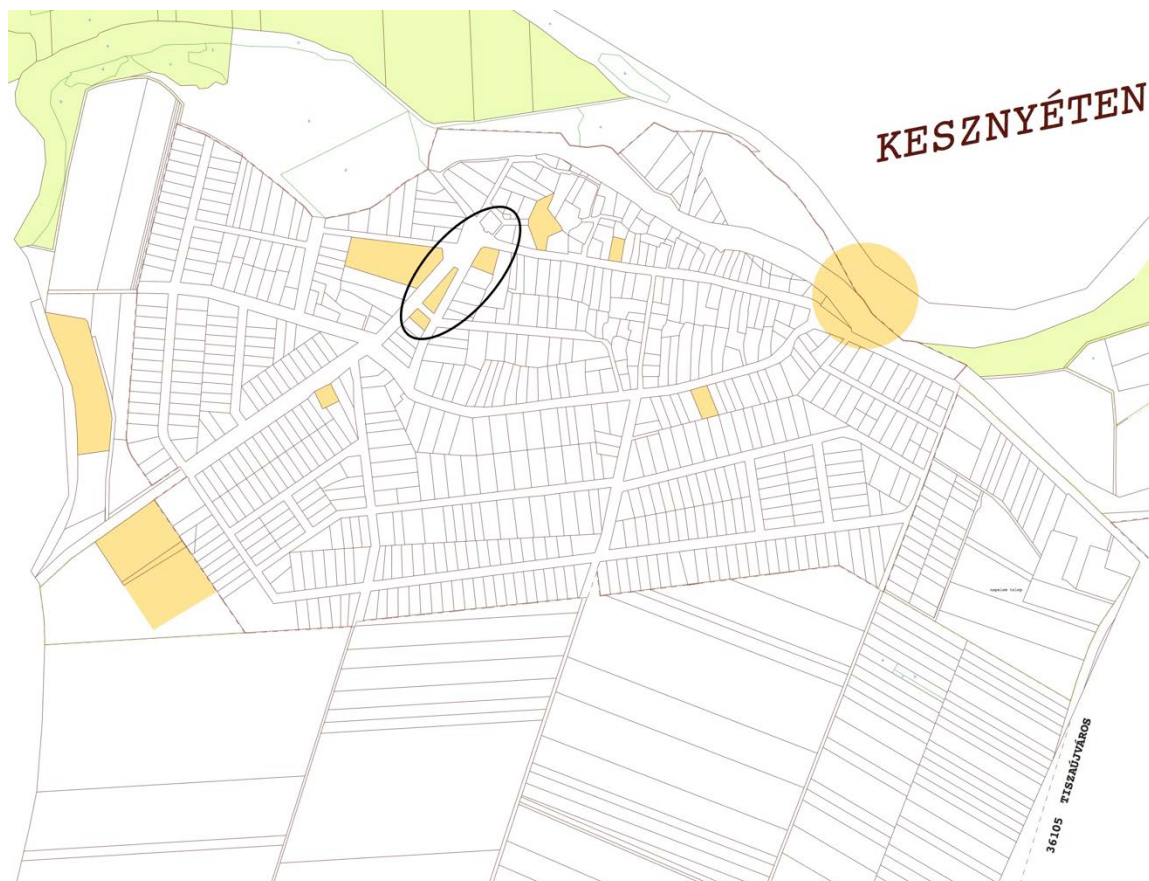
ITS Tematikus célok	Akcióterületi projektek	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Egyéb projektek
T4.3. Energiatudatos lépések		Önkormányzati tulajdonú épületek elektromos energiaellátása napelemrendszerrel		
T4.4. Környezetterhelés csökkentése				

táblázat 4: egyes fejlesztési projektjavaslatok és a középtávú települési célok kapcsolata

2.1 AKCIÓTERÜLETEK KIJELELÉSE, A KIJELELÉS ÉS A LEHATÁROLÁS INDOKLÁSÁVAL

Akcióterületi projektek bemutatása

Az egybefüggő vonallal körülhatárolt akcióterületeken végbemenő fejlesztések egymással összhangban valósulnak meg, egymásra szinergikus hatást fejtenek ki, erősítik egymás hatásait. Sajóörösen egy településközponti akcióterület került lehatárolásra. Ezen kívül számos beavatkozás érvényesül településszerte elszórtan vagy hálózatos módon érvényesül - ez a 2.4 pontban kerül kifejtésre.

térkép 1: akcióterületi projektek bemutatása

Településközponti akcióterület

Kijelölés indoka: A Településközpont a település belső magjában, a település főtere körül alakult ki. Az akcióterület az ott összpontosuló köz- és egészségügyi funkciók miatt került kijelölésre. A Gyümölcsoltó Boldogasszony templom előtti terület 2014-ben történt rendezésével erősödött a tér központi szerepe. Több közfunkció kerül kialakításra a terület körül, így közvetlen kapcsolatot létrehozva a térrel. Ezért a közeljövőben várhatóan erősödni fog a településközpont reprezentatív szerepe.

2.2. AZ EGYES AKCIÓTERÜLETEKEN A MEGVALÓSÍTÁSRA KERÜLŐ FEJLESZTÉSEK ÖSSZEFOGLALÓ JELLEGŰ BEMUTATÁSA, A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE

TELEPÜLÉSKÖZPONTI AKCIÓTEÜRLLET

A településközponti téralakítás keretében az Önkormányzat célja, hogy a lakossági igényeknek megfelelően kerüljön kialakításra Sajóörös településközpontja.

A téralakítás szabályait az érvényes Helyi Építési Szabályzat és Településrendezési Terv tartalmazza. Ez alapján az akcióterület településközponti, intézményi és közkert területekből áll.

A településrendezési eszközök a szerkezeti terv és annak mellékletei alapján a következők:

Funkcionális, zöldfelületi és esztétikai kapcsolat megteremtése

- Kastélypark felújítása
 - fásítás, növényesítés, pótlás, csere
 - sétautak fejlesztése
 - közösségi funkció bővítése
 - rehabilitáció (növényzet, épített elemek)
- Rendezvényter felújítása
 - környezetarchitektúra elemek kihelyezése
 - fásítás, növényesítés, pótlás, csere
 - rehabilitáció (növényzet, épített elemek)
- Egykori faluház kert megújítás, funkcióbővítés
 - környezetarchitektúra elemek kihelyezése
 - fásítás, növényesítés, pótlás, csere
 - közösségi funkció bővítése

A tervek szerint a meglévő köztérrel kapcsolatot teremt az önkormányzati területen kialakításra kerülő közpark. A főter körül több jelentős zöldfelülettel bíró intézményi terület is található.

A következő akcióterületi és kulcsprojektek összpontosulnak a területen:

- **A Merczel-Mándy-kastély egészségügyi központtá alakítása**
 - A kastély parkjának teljes zöldfelületi megújítása, településközpont felé közösségi megnyitása.
 - A kastély épületének gazdasági szemléletű hasznosítása (pl. egészségturizmus).
- **Községháza kialakítása funkció nélküli önkormányzati épületből**
- **Egészségháza alakítása a meglévő községháza-orvosi rendelő épületének**

Az épület egy része jelenleg rendelőként üzemel, a teljes épület az átalakítás után korszerű rendelő, védőnői- és családsegítői szolgálattal valamint egyéb egészségügyi ellátással is bővül
- **Kultúrház felújítása**

Leromlott állagú épület felújítása, bővítése, akadálymentesítése, parkoló kialakítása

AKCIÓTERÜLETI PROJEKTEK ÖSSZEFOGLALÓ TÁBLÁZATA						
A tervezett fejlesztés helyszínéül szolgáló akcióterület	Fejlesztés megnevezése	Beruházási célú (Igen/Nem)	Projektgazda neve	Fejlesztés rövid leírása	Tervezett megvalósítás ütemezése	Igényli-e a rendezési terv módosítását?
Településközponti akcióterület	A Merczel-Mándy-kastély hasznosítása	Igen	Önkormányzat, Magyar Állam	A kastély parkjának teljes zöldfelületi megújítása, a kastélyépület hasznosítása	2015-2020	Nem
Településközponti akcióterület	Községháza kialakítása funkció nélküli önkormányzati épületből	Igen	Önkormányzat	Volt iskola épületének átalakítása községházává	2015-2020	Nem
Településközponti akcióterület	Egészségháza alakítása a meglévő községháza-orvosi rendelő épületének	Igen	Önkormányzat	Az épület egy része jelenleg rendelőként üzemel, a teljes épület az átalakítás után korszerű rendelő, védőnői- és családsegítői szolgálattal valamint egyéb egészségügyi ellátással is bővül	2015-2021	Nem
Településközponti akcióterület	Kultúrház felújítása	Igen	Önkormányzat	Leromlott állagú épület felújítása, bővítése, akadálymentesítése, parkoló kialakítása	2015-2022	Nem

táblázat 5: akcióterületi projektek összefoglaló táblázata

2.3. A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI AKCIÓK ÖSSZEHANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE

Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Becsült költség (MFt)
A Merczel-Mándy-kastély hasznosítása	Önkormányzat, Magyar Állam	n.a.
Községháza kialakítása funkció nélküli önkormányzati épületből	Önkormányzat	200
Községháza-orvosi rendelő épületének átalakítása egészségházzá	Önkormányzat	60
Kultúrház felújítása	Önkormányzat	150
Önkormányzati tulajdonú épületek elektromos energiaellátása napelemrendszerrel	Önkormányzat	65
Falunap	Önkormányzat	5
E-busz vásárlása	Önkormányzat	20
Sajóörös központi terének kialakítása piac és zöldterület létrehozásával	Önkormányzat	100
Óvoda felújítása, eszköz beszerzése, udvar játszóudvar felújítása	Önkormányzat	20
Családi napközi létesítése 0-3 korosztály számára	Önkormányzat	20
A település régmúlt értékeinek bemutatása tájházban	Önkormányzat	15
Multifunkcionális sportlétesítmény építése	Önkormányzat, Magyar Állam	250
Sajóörös belterületi gyűjtőútjainak felújítása	Önkormányzat, Magyar Állam	120
Kerékpárút kialakítása Tiszaújváros és Sajószöged kerékpárúti bekötéssel	Önkormányzat, Magyar Állam	50
Bel- és csapadékvíz kezelése Sajóörösön	Önkormányzat, Magyar Állam	200
Zöldfelület rendszer fejlesztése	Önkormányzat	n.a.
Térfigyelő rendszer kiépítése	Önkormányzat	15
Buszvárók felújítása	Önkormányzat	20
Településellátási géppark fejlesztése	Önkormányzat	15

táblázat 6: településfejlesztési akciók vázlatos pénzügyi terve

2.4. AZ AKCIÓTERÜLETEKEN KÍVÜL VÉGREHAJTANDÓ, A TELEPÜLÉS EGÉSZÉ SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK ÉS EZEK ILLESZKEDÉSE A STRATÉGIA CÉLJAIHOZ

Akcióterületeken kívül tervezett fejlesztések alapvetően három további fejlesztési csoportban kerülnek meghatározásra a 2. Fejezetben a Projektek rendszerének bemutatása alapján, melyek az alábbiak:

- Kulcsprojektek
- Hálózatos projektek
- Egyéb projektek

KULCSPROJEKTEK BEMUTATÁSA

- **Önkormányzati tulajdonú épületek elektromos energiaellátása napelemrendszerrel**
Az önkormányzat tulajdonában lévő ingatlanok (5) elektromos energiaigényének fedezése napelemrendszer telepítésével
- **Falunap**
Egész napos programok évente egy alkalom.
- **E-busz vásárlása**
- **Sajóörös központi terének kialakítása piac és zöldterület létrehozásával**
A környezeti terhelés csökkentése, a későbbiekben bemutatott uniós célhoz történő hozzájárulás, valamint az alacsony környezetterhelési szint megőrzése érdekében bizonyos lépéseket szükséges a város életében kezelni.
- **Óvoda felújítása, eszköz beszerzése, udvar játszóudvar felújítása**
Az óvoda kertje és játékparkja leromlott, nem EU szabvány szerinti, kerítése szintén felújítást igényel.
- **Családi napközi létesítése 0-3 korosztály számára**
Megnövekedett igény mutatkozik a gyermek 3 éves kora előtt a szülők visszatérjenek a munka világába, ezért szükségessé vált a 0-3 éves gyermekek elhelyezésének megoldása.
- **A település régmúlt értékeinek bemutatása tájházban**
Elhagyott épület tájházzá való kialakítása, udvarának közösségi szintérré alakítása.
- **Multifunkcionális sportlétesítmény építése**
A településen élő fiatalok megtartása érdekében fedett sportesemények lebonyolításához csarnok építése.

KULCSPROJEKTEK ÖSSZEFOGLALÓ TÁBLÁZATA						
A tervezett fejlesztés helyszínéül szolgáló akcióterület	Fejlesztés megnevezése	Beruházási célú (Igen/Nem)	Projektgazda neve	Fejlesztés rövid leírása	Tervezett megvalósítás ütemezése	Igényli-e a rendezési terv módosítását?
Településközponti akcióterület, akcióterületen kívüli kulcsprojekt	Önkormányzati tulajdonú épületek elektromos energiaellátása napelemrendszerrel	Igen	Önkormányzat	Az önkormányzat tulajdonában lévő ingatlanok elektromos energiaigényének fedezése napelemrendszer telepítésével	2015-2020	Nem
Településközponti akcióterület, akcióterületen kívüli kulcsprojekt	Falunap	Igen	Önkormányzat	Egész napos programok évente egy alkalom.	2015-2020	Nem
Akcióterületen kívüli kulcsprojekt	E-busz vásárlása	Igen	Önkormányzat		2015-2020	Nem
Településközponti akcióterület	Sajóörös központi terének kialakítása piac és zöldterület létrehozásával	Igen	Önkormányzat	A környezeti terhelés csökkentése, a későbbiekben bemutatott uniós célhoz történő hozzájárulás, valamint az alacsony környezetterhelési szint megőrzése érdekében bizonyos lépéseket szükséges a város életében kezelni.	2015-2020	A projekt műszaki tartalmának részletes kidolgozása függvényében eldöntendő

A tervezett fejlesztés helyszínéről szolgáló akcióterület	Fejlesztés megnevezése	Beruházási célú (Igen/Nem)	Projektgazda neve	Fejlesztés rövid leírása	Tervezett megvalósítás ütemezése	Igényli-e a rendezési terv módosítását?
Akcióterületen kívüli kulcsprojekt	Óvoda felújítása, eszköz beszerzése, udvar játszódudvar felújítása	Igen	Önkormányzat	Az óvoda kertje és játszóparkja leromlott, nem EU szabvány szerinti, kerítése szintén felújítást igényel.	2015-2020	Nem
Akcióterületen kívüli kulcsprojekt	Családi napközi létesítése 0-3 korosztály számára	Igen	Önkormányzat	Megnövekedett igény mutatkozik a gyermek 3 éves kora előtt a szülők visszatérjenek a munka világába, ezért szükségessé vált a 0-3 éves gyermekek elhelyezésének megoldása.	2015-2020	Nem
Akcióterületen kívüli kulcsprojekt	A település régmúlt értékeinek bemutatása tájházban	Igen	Önkormányzat	Elhagyott épület tájházzá való kialakítása, udvarának közösségi szintérré alakítása.	2015-2020	Nem
Akcióterületen kívüli kulcsprojekt	Multifunkcionális sportlétesítmény építése	Igen	Önkormányzat, Magyar Állam	A településen élő fiatalok megtartása érdekében fedett sportesemények lebonyolításához csarnok építése.	2015-2020	A projekt műszaki tartalmának részletes kidolgozása függvényében eldöntendő

táblázat 7: kulcsprojektek összefoglaló táblázata

HÁLÓZATOS PROJEKTEK BEMUTATÁSA

- **Sajóörös belterületi gyűjtőútjainak felújítása**
5 km leromlott állagú kátyús út felújítása kátyúzással és 4cm kopóréteggel ellátva
- **Kerékpárút kialakítása Tiszaújváros és Sajószöged kerékpárúti bekötéssel**
2 km kerékpárút építése Tiszaújváros és Sajószöged irányába
- **Bel- és csapadékvíz kezelése Sajóörösön**
A településen található szikkasztóárkok jelenleg elhanyagoltak vagy betemetésre kerültek. Sok utcában a szikkasztóárkok kivitelezése nem megoldható. A Sajó folyó közelsége további veszélyforrást jelent, egységes bel- és csapadékvíz elvezetésre szükség van.
- **Zöldfelület rendszer fejlesztése**
 - Rekreációs ligeterdő
 - sétautak fejlesztése
 - Sajóparti piknikező
 - környezetarchitektúra elemek kihelyezése
 - sétautak fejlesztése
 - közösségi funkció bővítése
 - csónak kikötő, stég kialakítása
 - vizes élőhely rehabilitáció
 - Tó környezet természetközeli megújítása
 - Sportpálya tájbaillesztés, parkosított környezet, szabadidőpark kialakítás
 - környezetarchitektúra elemek kihelyezése
 - fásítás, növényesítés, pótlás, csere
 - fasor ültetése, pótlása
 - közösségi funkció bővítése
 - Merczel síremlék kertfelújítás, előterét egységben kialakítva a bolt körül kialakítandó parkosított térrel
 - környezetarchitektúra elemek kihelyezése
 - fásítás, növényesítés, pótlás, csere
 - Temető parkosítás, parkoló kialakítás, reprezentatív bejárat
 - környezetarchitektúra elemek kihelyezése
 - fásítás, növényesítés, pótlás, csere
 - sétautak fejlesztése

HÁLÓZATOS PROJEKTEK ÖSSZEFOGLALÓ TÁBLÁZATA						
A tervezett fejlesztés helyszínéül szolgáló akcióterület	Fejlesztés megnevezése	Beruházási célú (Igen/Nem)	Projektgazda neve	Fejlesztés rövid leírása	Tervezett megvalósítás ütemezése	Igényli-e a rendezési terv módosítását?
Akcióterületen kívüli kulcsprojekt	Sajóörös belterületi gyűjtőútjainak felújítása	Igen	Önkormányzat, Magyar Állam	5 km leromlott állagú kátyús út felújítása kátyúzással és 4cm kopóréteggel ellátva	2015-2020	Nem
Akcióterületen kívüli kulcsprojekt	Kerékpárút kialakítása Tiszaújváros és Sajószöged kerékpárúti bekötéssel	Igen	Önkormányzat, Magyar Állam	2 km kerékpárút építése Tiszaújváros és Sajószöged irányába	2015-2020	Nem
Akcióterületen kívüli kulcsprojekt	Bel- és csapadékvíz kezelése Sajóörösön	Igen	Önkormányzat, Magyar Állam	A településen található szikkasztóárkok jelenleg elhanyagoltak vagy betemetésre kerültek. Sok utcában a szikkasztóárkok kivitelezése nem megoldható. A Sajó folyó közelsége további veszélyforrást jelent, egységes bel- és csapadékvíz elvezetésre szükség van.	2015-2020	Nem

A tervezett fejlesztés helyszínéül szolgáló akcióterület	Fejlesztés megnevezése	Beruházási célú (Igen/Nem)	Projektgazda neve	Fejlesztés rövid leírása	Tervezett megvalósítás ütemezése	Igényli-e a rendezési terv módosítását?
Településközponti akcióterület, akcióterületen kívüli kulcsprojekt	Zöldfelület rendszer fejlesztése	Igen	Önkormányzat	- Sportpálya tájbaillesztés, parkosított környezet, szabadidőpark kialakítás - Sajóparti piknikező - Tó környezet természetközeli megújítása - Rekreációs ligeterdő - Merczel síremlék kertfelújítás, előterét egységben kialakítva a bolt körül kialakítandó parkosított térrel - Temető parkosítás, parkoló kialakítás, reprezentatív bejárat	2015-2020	Nem

táblázat 8: hálózatos projektek összefoglaló táblázata

EGYÉB PROJEKTEK BEMUTATÁSA

- **Térfigyelő rendszer kiépítése**
Tiszaújváros által felajánlott térfigyelő rendszer telepítése
- **Buszvárók felújítása**
6 db buszmegálló korszerűsítése, akadálymentesítése
- **Településellátási géppark fejlesztése**
Mezőgazdasági vontató és eszközei (fűkasza, szárzúzó, pótkocsi, tolólap stb.)

EGYÉB PROJEKTEK ÖSSZEFOGLALÓ TÁBLÁZATA						
A tervezett fejlesztés helyszínéről szolgáló akcióterület	Fejlesztés megnevezése	Beruházási célú (Igen/Nem)	Projektgazda neve	Fejlesztés rövid leírása	Tervezett megvalósítás ütemezése	Igényli-e a rendezési terv módosítását?
Településközponti akcióterület, akcióterületen kívüli kulcsprojekt	Térfigyelő rendszer kiépítése	Igen	Önkormányzat	Tiszaújváros által felajánlott térfigyelő rendszer telepítése	2015-2020	Nem
Településközponti akcióterület, akcióterületen kívüli kulcsprojekt	Buszvárók felújítása	Igen	Önkormányzat	6 db buszmegálló korszerűsítése, akadálymentesítése	2015-2020	Nem
Akcióterületen kívüli kulcsprojekt	Településellátási géppark fejlesztése	Igen	Önkormányzat	Mezőgazdasági vontató és eszközei (fűkasza, szárazó, pótkocsi, tolólap stb.)	2015-2020	Nem

táblázat 9: egyéb projektek összefoglaló táblázata

4. A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

4.1. KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK (A STRATÉGIA ILLESZKEDÉSE A TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖKHÖZ, AZ ÁGAZATI STRATÉGIÁKKAL, AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDASÁGI PROGRAMJÁVAL, A TELEPÜLÉSI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMMAL ÉS MÁS KÖRNYEZETVÉDELMI TERVEKKEL, A TERÜLETFEJLESZTÉSI TERVDOKUMENTUMOKKAL, VÉDETTSÉGEKKEL VALÓ ÖSSZHANG BEMUTATÁSA)

A község 2014-2020-as időszakra megfogalmazott fejlesztési céljainak, így a jelen Integrált Településfejlesztési Stratégiában megfogalmazott fejlesztéseknek összhangban kell lennie, illeszkednie kell a vizsgált időszakot felölelő, hatályban lévő települési valamint magasabb szintű fejlesztési dokumentumok céljaihoz. Ugyan az Integrált Településfejlesztési Stratégiának nem feladata a teljes harmónia biztosítása, de be kell mutatni az esetleges stratégiai szintű különbségeket, valamint elemezni ezek várható hatását.

I) Illeszkedés a településrendezési eszközökhöz

Sajóörös Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2015-2020

A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma a munkahelyek hiánya. Vállalkozók idevonzásával teremthetők új munkahelyek és várható a munkanélküliek számának csökkenése. Ennek érdekében Sajóörös külterületén ipari parknak fenntartott területek kerültek kijelölésre.

II) Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz

1. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)

Fejlesztési irányok:

- A minőségi munkaerő foglalkoztatásának növelése érdekében a gazdasági potenciál bővítése, magas hozzáadott értékű termelő tevékenységek letelepítése. Az információs technológia fejlesztése. Speciális gazdasági övezetek kialakítása.
- A foglalkoztatás növelése, a meglévő kkv-k megerősítésével, új vállalkozások indításának és letelepedésének ösztönzése.
- A képzetlen munkaerő foglalkoztatása korszerű, környezetbarát bányászati, energetikai technológiákkal, amelyek illeszkednek a fenntartható erőforrás gazdálkodáshoz.
- A halmozottan hátrányos helyzetűek felzárkóztatása, mobilitásának elősegítése.
- A lakosság egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek és az esélyegyenlőség megteremtésének fejlesztése.
- Turisztikai fejlesztés (világörökség, bor-, kulturális-, gyógy- és termáلتurizmus).
- Integrált zöldség- és gyümölcstermesztési rendszerek kialakítása energia- és hulladékhasznosítással.
- A megújuló energiaforrások hasznosítása a decentralizált energiatermelő, tároló, elosztó és integráló rendszerek létrehozásával.
- A karsztvízkészlet, mint fontos ivóvízforrás védelme a környezetminőség javításával.
- Az egészségügy/népegészségügy releváns elemeinek komplex fejlesztése.
- Integrált állattartási rendszerek kialakítása.
- Szlovák-magyar gazdasági együttműködés és az infrastruktúra fejlesztése.

2. Borsod-Abaúj-Zemplén megye területfejlesztési koncepciója

A megyei területfejlesztési koncepció céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése

A megye 2030-as jövőképe összefoglalva a következő: „Lakónépesség csökkenés megáll, a gazdaságilag aktív lakosság növekszik, bővül a foglalkoztatottság szintje, a tradicionális iparágak (vegyipar, gépgyártás, energiaipar) fejlődnek, sikertényezők a k+f gyűttműködések, jó elérhetőség, jól képzett és hatékonyan dolgozó munkaerő, növekvő feldolgozóipar, a megye természeti erőforrásainak magasabb szintű fenntartható hasznosítása, a megújuló energiaforrás bővül, foglalkoztatási körzetek alakulnak és együttműködnek, roma lakosság felzárkóztatása, a megye vonzó befektetési helyszín lesz, elsődlegesen a feldolgozóipar számára, vonzó természeti és kulturális értékek látogatottsága nő, társadalom megújul, környezeti minőség javul, és fejlődik a gazdaság a települések szolgáltatásai növekedésével párhuzamosan, rendezetté és vonzóvá válik a településkép. Ezen tényezők és a szakszerű marketingtevékenységek eredményeként Borsod-Abaúj-Zemplén megye elmaradottságát és a nehézipari-bányászati örökség kedvezőtlen hatásait magán viselő képét egy dinamikusan fejlődő, jövőorientált ipari térség képe foglalja el a köztudatban.”

Külön mottóban nem került megfogalmazásra a megye jövőképe. A jövőkép öt, 2030-ra megfogalmazott átfogó cél elérésével valósítható meg, ezek a következők:

„*Foglalkoztatás bővítése*” - A munkanélküliségi ráta a megyében 13% alatt legyen 2020-ra;

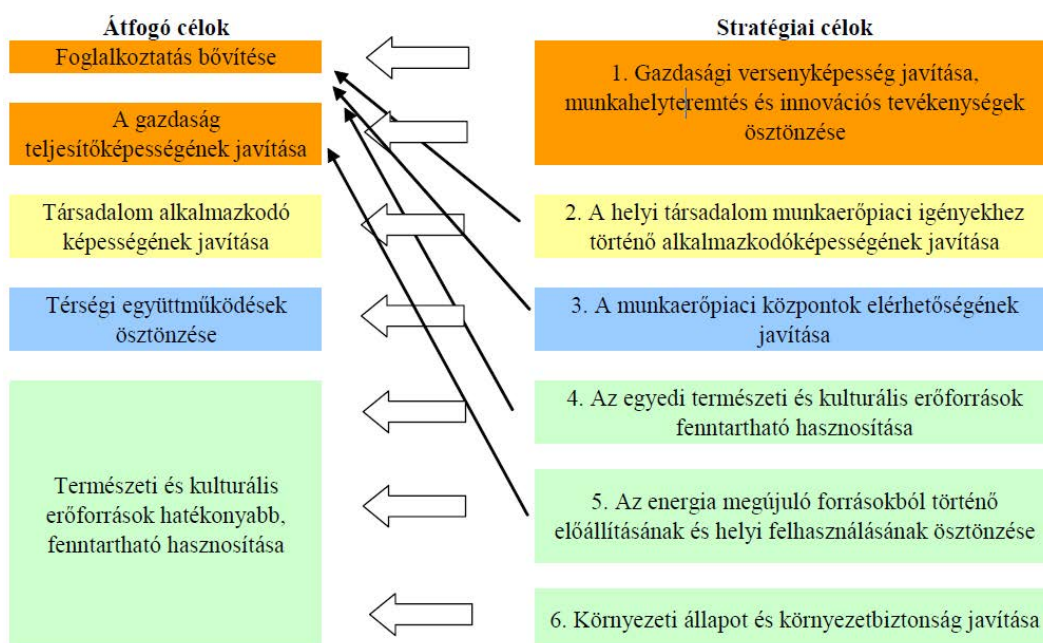
„*A gazdaság teljesítőképességének javítása*” – Az egy főre jutó bruttó hozzáadott érték 2020-ra legalább az országos átlag 75%-át érje el. A cél, hogy az egy főre jutó SZJA alapnak a megye és az ország közötti különbsége megszűnjön 2020-ra.

„*Társadalom alkalmazkodó képességének javítása*” – az ezer foglalkoztatottra vetített szociális segélyezették számának megfelelése az országos átlaghoz viszonyítva. Csökkenjen a szegénységben és társadalmi kirekesztődésben élők aránya, különös tekintettel a roma népességre.

„*Természeti és kulturális erőforrások fenntartható hasznosítása*” - fenntartható és integrált módon kerüljenek megőrzésre, védelemre és hasznosításra a gazdag természeti és épített környezet, valamint a kulturális örökség Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Területfejlesztési Koncepció Környezeti értékelése elemei és gyűjteményei, kiemelten az energiatermelés, a turizmus, valamint a mezőgazdaság és élelmiszeripar területén, továbbá valósuljon meg a vidéki térségek ökológiai-társadalmi-gazdasági funkciójának fenntartása

„*Térségi együttműködések ösztönzése*” - a gazdasági fejlődés és a társadalmi megújulás a térségközpontokon kívül elérje a kisebb, a főbb közlekedési tengelyektől távolabbi perifériákat, illetve az egyes közszolgáltatások ellátásában erősödjön a területi szereplők és szervezetek közti együttműködés

A 2030-ra meghatározott célállapot hat darab, 2020-ig teljesítendő stratégiai cél megvalósításán keresztül érhető el. A stratégiai célok mind földrajzi helyszínektől függetlenül teljesítendő célként kerültek meghatározásra. A stratégiai célokhoz nem rendeltek prioritásokat. A megyei Területfejlesztési Koncepció stratégiai célrendszere a következő:

ábra 1: stratégiai célrendszer

forrás: BAZ megye Területfejlesztési Konceptió – területi hatásvizsgálat

Illeszkedés a Megyei Területrendezési Terv céljaival

A területrendezési terv elsődlegesen a területfelhasználási igények nagytávlatú koordinálását, az igények kielégítési lehetőségeinek kompromisszumos megoldásait célozza meg, úgymint:

- I. a társadalmi, gazdasági és környezeti céloknak megfelelő térbeli szerkezet kialakítása,
- II. a városok - községek, fejlett - elmaradott térségek közötti különbségek mérséklése,
- III. a megyei térszerkezet és településrendszer harmonikus fejlődésének elősegítése,
- IV. a térségi területfelhasználás rendjének meghatározása,
- V. a műszaki-infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjének kialakítása,
- VI. a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzése, valamint
- VII. a természeti erőforrások védelme.

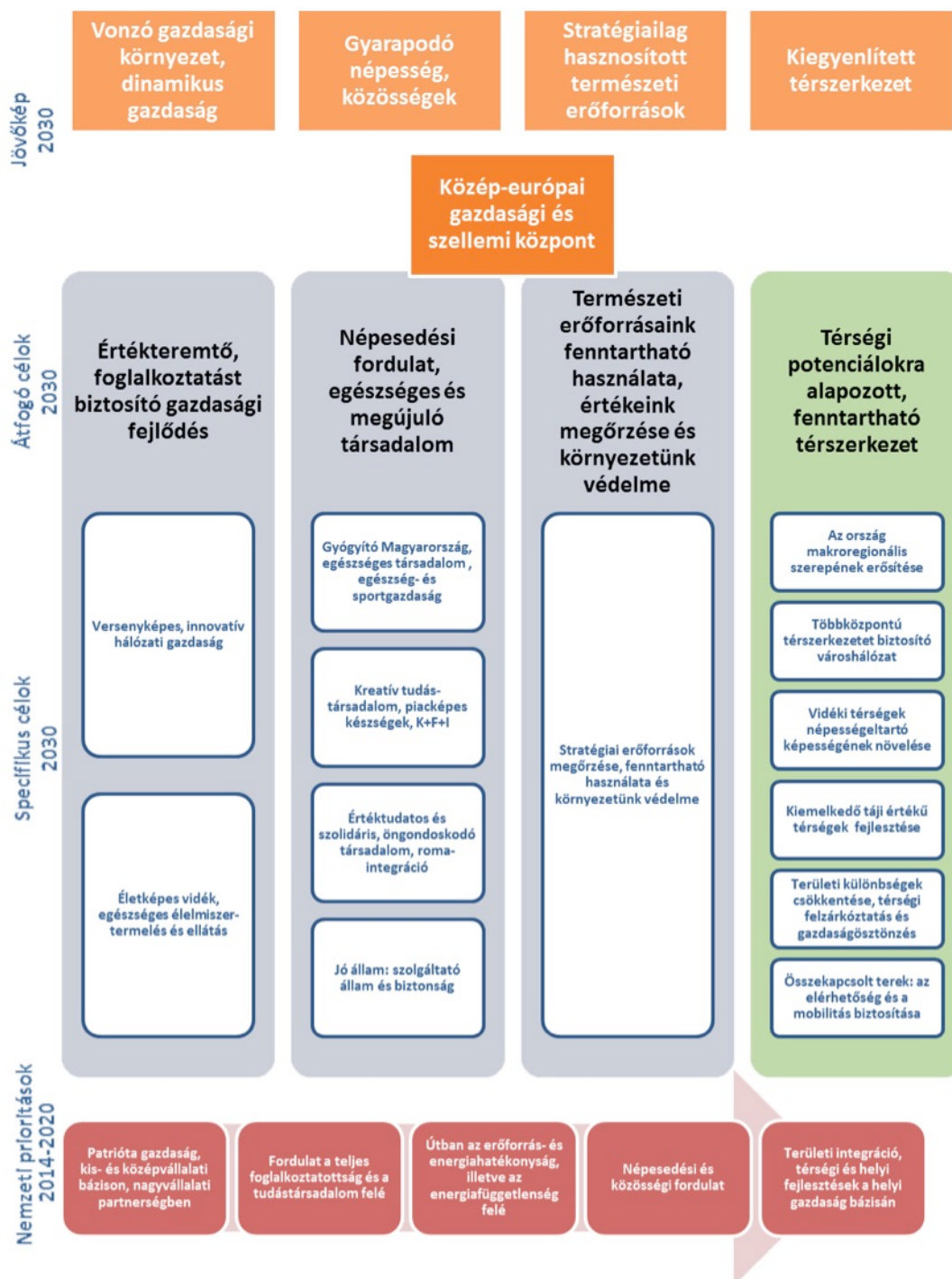
A megyei területrendezési terv fent felsorolt nagytávú céljaival összhangban készült el a megyei területfejlesztési koncepció. Ezekkel a célokkal egyértelmű kapcsolatban vannak a koncepció átfogó céljai és stratégiai céljai.

3. Illeszkedés az EU tematikus célkitűzéseire

Az Európa 2020 növekedési stratégia 11 tematikus célkitűzést fogalmazott meg, melyek a 2014-2020-as periódus programozásának sarokköveiként szolgálnak. Ezek felsorolásszerűen a következők:

1. KKV-k versenyképességének fokozása;
2. Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban;
3. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése;
4. Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése;
5. A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása;
6. A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése;

4.2. BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK (A CÉLOK LOGIKAI ÖSSZEFÜGGÉSEI, A HELYZETÉRTÉKELÉSBEN BEAZONOSÍTOTT PROBLÉMÁKRA AD-E MEGOLDÁST, A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGA, A CÉLOK MEGVALÓSÍTÁSA ÉRDEKÉBEN TERVEZETT TEVÉKENYSÉGEK EGYMÁSRA GYAKOROLT HATÁSA)

ábra 2: összefoglaló ábra
forrás: Nemzeti Fejlesztés 2030 - OTK

Az alábbi táblázat mutatja a megyei és a nemzeti szintű átfogó fejlesztési célok összhangját:

Borsod-Abaúj-Zemplén megye átfogó céljai	OFTK átfogó céljai
1. Foglalkoztatás bővítése	1. Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdaság és növekedés
2. A gazdaság teljesítőképességének javítása	2. Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom
3. A társadalom alkalmazkodó képességének javítása	
4. Természeti és kulturális erőforrások hatékonyabb, fenntartható hasznosítása	3. Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme
5. Térségi együttműködések ösztönzése	4. Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet

Az alábbi táblázat bemutatja a megyei és a nemzeti szintű stratégiai célok kapcsolatát:

Borsod-Abaúj-Zemplén megye stratégiai céljai	OFTK stratégiai céljai
1. Gazdasági versenyképesség javítása, munkahelyteremtés és innovációs tevékenységek ösztönzése Technológiai park, high-tech zóna létrehozása Térség-, illetve ágazat-specifikus fejlesztések Logisztikai bázis fejlesztése Gazdaságfejlesztés finanszírozási rendszerének megújítása Gazdaságfejlesztést ösztönző intézményrendszer kialakítása Vidéki térségek fejlesztése	1. Gazdasági növekedés, versenyképes, exportorientált, innovatív gazdaság 8. Az ország makro-regionális gazdasági és térszerkezeti csomópont 9. Többközpontú növekedésünk motorjai: városok és gazdasági térségek 11. Egységes és integrálódó társadalom és gazdaság és egyenlő létfeltételek az ország egész területén
2. A helyi társadalom munkaerő-piaci igényekhez történő alkalmazkodóképességének javítása Gazdaság igényeire, piaci kihívásokra rugalmasan reagáló képzési, szakképzési rendszer működtetése Leszakadó csoportok felzárkóztatása Egészségi állapot javítást szolgáló programok és intézményrendszeri fejlesztések Szociális ellátási kapacitás bővítése és újszerű megoldások alkalmazása	4. Kreatív tudástársadalom, korszerű gyakorlati tudás, K+F+I 5. Községi megújulás, értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom, romaintegráció 11. Egységes és integrálódó társadalom és gazdaság és egyenlő létfeltételek az ország egész területén
3. A munkaerő-piaci központok elérhetőségének javítása	9. Többközpontú növekedésünk motorjai: városok és gazdasági térségek 12. Elérhetőség és mobilitás megújuló rendszere
5. Az egyedi természeti és kulturális erőforrások fenntartható hasznosítása Természeti és kulturális örökségértékek turisztikai célú fenntartható hasznosítása Zöldség- és gyümölcsstermesztés, állattenyésztés, valamint a helyi, tájjellegű élelmiszeripari termékek kisipari előállítása Felszín alatt található nyersanyagok energetikai célú hasznosítása	2. Gyógyuló és gyógyító Magyarország, egészséges társadalom (egészség- és sportgazdaság) 3. Élhető és életképes vidék, egészséges élelmiszer-termelés és ellátás 7. Nemzeti stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme 10. Vidéki térségek értékalapú felemelése
6. Az energia megújuló forrásokból történő előállításának és helyi felhasználásának ösztönzése	7. Nemzeti stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme
7. Környezeti állapot és környezetbiztonság javítása	7. Nemzeti stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme

5. A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI

Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósítása szempontjából fontos azonosítanunk a kockázatokat, melyek esetleges bekövetkezése esetén negatív hatással vannak a stratégia céljaink elérésére.

Jelen fejezet a kockázatok bemutatása mellett bemutatja azok hatását, megbecsüli a bekövetkezés valószínűségét és hatásának mértékét, valamint az esetleges bekövetkezésük esetén a kezelésükre tervezett intézkedéseket. Ezen információk táblázatos formában kerülnek bemutatásra, külön szöveges formában nem kerülnek kifejtésre.

A kockázatok alapvetően három nagy csoportra kerültek megbontásra:

- Előkészítéshez kapcsolódó kockázatok
- Megvalósításhoz kapcsolódó kockázatok
- Fenntartáshoz kapcsolódó kockázatok

ELŐKÉSZÍTÉSHEZ KAPCSOLÓDÓ KOCKÁZATOK				
Kockázat	Kockázat beköveztének valószínűsége (<i>alacsony-közepes-magas</i>)	A kockázat hatása (<i>gyenge-közepes-jelentős</i>)	A hatás szöveges leírása	A kockázat kezelése
Változó jogszabályi és tervezési környezet	magas	jelentős	- a változó háttér miatt akár többszöri áttervezésre kerülnek az elképzelések, amelyek csúszást okozhatnak - jogosulatlanul válik egy korábban a feltételeknek megfelelő projekt elképzelés	- folyamatos egyeztetés szükséges az érintettek között - a folyamatok nyomon követése
Előkészítés elhúzódnása	közepes	közepes	- kicsúsznak a fejlesztések a finanszírozási időszakból - eleve késéssel indulnak a fejlesztések, amely késedelmet a megvalósításon kell behozni, így romolhat a megvalósítás hatékonysága	- átgondolt tervezés - megfelelő menedzsment bevonása - korábbi projekt-tapasztalatok beépítése
Társadalmi ellenállás a projektekkel kapcsolatban	alacsony	jelentős	- a lakossági elégedetlenség megnehezíti a fejlesztések társadalmi elfogadottságát - a fejlesztések fenntarthatóságát veszélyezteti	- többszöri lakossági egyeztetések - érdekképviseleti és civil szervezetek bevonása az előkészítésbe
A pályázati rendszerekből származó finanszírozási háttér nem áll rendelkezésre	magas	jelentős	- saját forrásból nem tudja a projektgazda megvalósítani a projektet, a stratégia célkitűzései nem teljesülnek - piaci finanszírozási források törlesztése ellehetetleníti a projektgazda működését	- folyamatos egyeztetés a finanszírozó szervezetekkel - alternatív finanszírozási források felkutatása

Kockázat	Kockázat beköveztének valószínűsége	A kockázat hatása	A hatás szöveges leírása	A kockázat kezelése
A költségek meghaladják a tervezettet	közepes	közepes	• további forrásbevonás nem lehetséges a pályázati rendszerből • a szükséges plusz piaci finanszírozási források törlesztése ellehetetleníti a projektgazda működését	• átgondolt műszaki tervezés • részletes előzetes tervezői költségvetések készíttetése • költséghatékony és funkcionális műszaki megoldások alkalmazása

táblázat 10: előkészítéshez kapcsolódó kockázatok

MEGVALÓSÍTÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ KOCKÁZATOK				
Kockázat	Kockázat beköveztének valószínűsége (alacsony-közepes-magas)	A kockázat hatása (gyenge-közepes-jelentős)	A hatás szöveges leírása	A kockázat kezelése
Közbeszerzések elhúzóda	közepes	közepes	• csúszást eredményez a projekt megvalósításában • nem időben felhasznált pályázati források elvesztése	• körültekintő közbeszerzési tervezés • tapasztalt közbeszerzési szakértő bevonása már a tervezési-előkészítési szakaszban
Kivitelezés során felmerülő problémák	közepes	jelentős	• a többszöri műszaki tartalommodosítás csúszást eredményez a projektben	• megfelelő műszaki referenciákkal rendelkező kivitelező kiválasztása, illetve ennek előkészítése a közbeszerzési eljárás során • tapasztalt, referenciákkal rendelkező műszaki ellenőr alkalmazása

Kockázat	Kockázat beköveztének valószínűsége	A kockázat hatása	A hatás szöveges leírása	A kockázat kezelése
Kivitelezési határidők csúszása	közepes	közepes	- csúszást eredményez a projekt megvalósításában - nem időben felhasznált pályázati források elvesztése	- átgondolt, részletes ütemezés készítése - a megbízó kockázatát □ csökkentő ötbér beépítése a kivitelezési szerződésbe
Nem megfelelő minőségű kivitelezés	alacsony	közepes	használhatóságot és használatbavételt veszélyeztet	- megfelelő műszaki referenciákkal rendelkező kivitelező kiválasztása, illetve ennek előkészítése a közbeszerzési eljárás során - tapasztalt, referenciákkal rendelkező műszaki ellenőr alkalmazása
Használatbavételi, működési engedélyek beszerzése elhúzódik	alacsony	közepes	- késik a projekt lezárása, a pályázati források elszámolhatóságát veszélyeztet - indikátorok időbeli teljesítésében csúszás következik be	- kapcsolatfelvétel az engedélyező hatóságokkal már a kivitelezés során - engedélyező hatóságok képviselőinek bevonása a kivitelezés alatti kooperációkba
Indikátorok nem teljesülése	alacsony	jelentős	- amennyiben egyáltalán nem teljesül, akár jogosulatlanná is válhat egy projekt - a fejlesztés nem járul hozzá vagy csak csökkentett mértékben járul hozzá a stratégiai célok teljesüléséhez	- reális indikátor célértékek meghatározása - az output indikátorokat érintő műszaki változásokról időben tájékoztatni a támogató szervezeteket - az eredményindikátorokat befolyásoló külső (jogszabályi, intézményi, gazdasági, társadalmi) folyamatok nyomon követése a megvalósítás során és amennyiben szükséges, ezekről egyeztetni a támogató szervezettel

táblázat 11: megvalósításhoz kapcsolódó kockázatok

FENNTARTÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ KOCKÁZATOK				
Kockázat	Kockázat beköveztének valószínűsége (alacsony-közepes-magas)	A kockázat hatása (gyenge-közepes-jelentős)	A hatás szöveges leírása	A kockázat kezelése
Fenntartási költségek jelentősen megnövekednek	közepes	jelentős	- finanszírozási problémaként jelentkezik a fenntartónál - alulfinanszírozás a fenntartás során, ami állagromláshoz vezethet	- fenntarthatóságok, fenntartási költségeket csökkentő műszaki és technológiai megoldások alkalmazása a tervezés során - működtetés időszakára vonatkozó megalapozott bevétel-kiadási számítások készítése már az előkészítés során
Fenntartás alatt idő előtti fizikai állapotromlás	alacsony	közepes	lakossági elégedetlenséghez vezethet	- megfelelő műszaki referenciákkal rendelkező kivitelező kiválasztása, illetve ennek előkészítése a közbeszerzési eljárás során - tapasztalt, referenciákkal rendelkező műszaki ellenőr alkalmazása

táblázat 12: fenntartáshoz kapcsolódó kockázatok

6. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE

6.1 A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK

A kitűzött városrehabilitációs célok elérését segítő nem beruházási jellegű tevékenységek körébe tartoznak részben olyan tevékenységek, melyek már működnek a településen, részben pedig olyanok is bemutatásra kerülnek, melyek bevezetésére, elindítására a későbbiek során kerül/het sor.

A nem fejlesztési jellegű tevékenységek körébe elsősorban azok, az önkormányzat hatáskörébe tartozó eszközök sorolhatók, amelyekkel a döntéshozók a stratégiai elképzeléseknek megfelelően alakítják a beruházások (elsősorban jogi) környezetét. Tehát ezen tevékenységek a rendeletekre és szabályzatokra épülő helyi szabályozást és annak gyakorlati alkalmazását, illetve a stratégiához kapcsolódó adminisztratív feladatok hatékony ellátását jelentik.

A célirányosan alakított szabályozási környezet jelentős szerepet játszik a fejlesztések, illetve az azokhoz kapcsolódó konkrét beruházások mind időben, mind a rendelkezésre álló források felhasználásának tekintetében történő hatékony megvalósításában. A kiszámítható, a következetes, és a stratégiai célok elérését minél inkább szem előtt tartó szabályozás hiánya, azonban önmagában is igen komoly gátló tényezőt jelenthet.

6.4. MONITORING RENDSZER KIALAKÍTÁSA (OUTPUT ÉS EREDMÉNYINDIKÁTOROK MEGHATÁROZÁSA AZ EGYES AKCIÓTERÜLETI BEAVATKOZÁSOKRA ÉS AZ INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA INTÉZKEDÉSEIRE, AZOK MÉRÉSI MÓDJÁNAK, GYAKORISÁGÁNAK RÖGZÍTÉSE; A MONITORING RENDSZER MŰKÖDTETÉSI MECHANIZMUSÁNAK MEGHATÁROZÁSA)

A településfejlesztési stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment egyik legfontosabb feladata egy olyan átfogó és hatékony monitoring rendszer működtetése, mely képes arra, hogy a felállított célrendszer eléréséhez szükséges számszerűsíthető eredmények (időbeni és értékbeli) teljesülését nyomonkövesse.

Az operatív menedzsment feladata, hogy beavatkozásonként külön-külön meghatározott időszakonként (évente, félideben, hosszabb távon) mérje az indikátorok aktuális értékét, azokról beszámoljon a stratégiai menedzsment szervezetnek.

Az indikátorok mérésének módszertanát az indikátor definíciós adtalapok határozzák meg, melyek mind a mutató számítási módját, mind az adatforrást meghatározzák. Azon mutatók esetében, melyek tekintetében a támogató szervezet nem határoz meg előírást a menedzsment saját mérési módszertant dolgoz ki, melyeket a monitoring során következetesen alkalmaz.

A stratégiai menedzsment szint feladata a monitoring során az értékelés, elemzés, visszacsatolás és döntéshozatal.

Az operatív menedzsment a projekt menedzser irányításával évenkénti rendszerességgel készít jelentést a számszerűsíthető eredmények teljesüléséről, a kezdeti időszakban elsősorban a beavatkozások output indikátorai mérhetőek.

A stratégiai menedzsment a megadott adatok alapján végez értékelést, melynek célja elsődlegesen a stratégiában kitűzött célok megvalósulásának áttekintése. Az értékelés az elvárt eredmények mértékének, az esetleges akadályok beazonosításának, azok leküzdésének, a végrehajtás eredményességének vizsgálatára terjed ki, melynek során a szervezet az előbbieken felsorolt területeken javaslatokat is tesz. Ebben a szakaszban várhatóan még csak kisebb korrekciók végrehajtása válhat szükségessé.

Amennyiben a fejlesztések előrehaladása ezt indokoltá teszi vagy a támogató szervezet előírja, úgy az önkormányzat gyakoribb, akár negyedéves rendszerességgel is áttekinti, megvitatja, szükség szerint korrigálja a stratégia végrehajtásának menetét.

A stratégia megvalósulásának átfogóbb értékelésére az eredmény indikátorok vizsgálatával kerül sor, félidei értékelés keretében. A vizsgálat nemcsak a számszerűsíthető értékek alakulását vizsgálja, hanem kiterjed a kitűzött célok relevanciájának áttekintésére is. Ebben a fázisban a stratégia érdemi áttekintése során korrekciók történhetnek az elért eredmények, illetve az időközben megváltozott külső körülmények hatásainak tükrében. A jövőkép elérése érdekében esetlegesen módosulhatnak a kitűzött (rövidtávú) célok, az akcióterületek, a konkrét beavatkozások illetve az indikátorok köre. Ebben az értékelési szakaszban indokolt lehet külső szakértők bevonása is.

A hatásindikátorok mérésére hosszabb távon kerülhet sor, ez időpont előrehozható, amennyiben a külső környezetben jelentős változás következik be.

A stratégia megvalósításának nyomonkövetése során elengedhetetlen a társadalmi részvétel folyamatos biztosítása, melyben elsősorban azon partnerek vesznek részt, akik a kialakítás során is bevonásra kerültek. A stratégiai tervezés során kialakított partnerség további működtetésével kapcsolatos operatív teendőket a marketing menedzser látja el, az együttműködés biztosításáért pedig elsősorban a stratégiai menedzsment szervezet felelős.

A visszacsatolások során felülvizsgált és a község vezetése által jóváhagyott, legitim dokumentumok közzétételére a község honlapján kerül sor.

ÁBRÁK JEGYZÉKE

ábra 1: stratégiai célrendszer	35
ábra 2: összefoglaló ábra.....	36

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

táblázat 1: a jövőkép, a településfejlesztési elvek és célok kapcsolata	7
táblázat 2: a részcélokhoz illeszkedő TOP indikátorok bemutatása	15
táblázat 3: output indikátorok	16
táblázat 4: egyes fejlesztési projektjavaslatok és a középtávú települési célok kapcsolata.....	20
táblázat 5: akcióterületi projektek összefoglaló táblázata	23
táblázat 6: településfejlesztési akciók vázlatos pénzügyi terve	24
táblázat 7: kulcsprojektek összefoglaló táblázata	27
táblázat 8: hálózatos projektek összefoglaló táblázata	30
táblázat 9: egyéb projektek összefoglaló táblázata.....	32
táblázat 10: előkészítéshez kapcsolódó kockázatok.....	40
táblázat 11: megvalósításhoz kapcsolódó kockázatok	41
táblázat 12: fenntartáshoz kapcsolódó kockázatok	42

TÉRKÉPEK JEGYZÉKE

térkép 1: akcióterületi projektek bemutatása	21
--	----